

Чкан І.О.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ПРОБЛЕМАТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Рівень розвитку фінансової системи кожної країни позначається на економічному розвитку та соціальному добробуті суспільства в цілому. Забезпечення потреб розвитку економіки вимагає належного фінансового забезпечення. Побудова раціональної та ефективної фінансової системи є досить складним завданням, реалізація якого потребує тривалого часу. За своєю сутністю фінансова система являє собою сукупність відокремлених, але взаємопов'язаних сфер та ланок фінансових відносин, які мають певні особливості в мобілізації та використанні фінансових ресурсів, а також відповідний апарат управління та нормативно-правове забезпечення.

Галузь фінансового права повинна ставити за мету дослідження поняття та структури фінансової системи, пошук нових підходів до вирішення гострих економічних і соціальних проблем. Перед фінансовою наукою постають важливі питання про напрями й засоби зміцнення фінансової системи, наповнення державного бюджету, зміцнення національної валюти тощо.

Реформування фінансової системи України відобразилось численними змінами, але багато з них не дістали відповідного відображення у законодавстві. І однією з основних проблем нестійкості фінансової системи України є відсутність належного державного контролю. Це означає, що всі функції та механізми такого управління (бюджетною та позабюджетною діяльністю) повинні у повному обсязі регламентуватися законами та відповідними нормативними актами. Тому обов'язковим має бути вдосконалення системи фінансового контролю, зокрема, зосередити увагу саме на попередньому та поточному контролі. І навіть при недостатньому контролі над витрачанням бюджетних коштів маєтись високий рівень видатків на управління, що також є проблемою фінансової системи.

Намагання влади відповідати міжнародним стандартам та європейським вимогам в контексті законодавчого врегулювання питання детінізації підприємницької діяльності, особливо великого бізнесу не мають особливого ефекту. Нажаль, подібні дії уряду вкотре накладають тягар на підприємців середнього класу, над якими вже і так посилюється державний контроль. Крім того, ситуація погіршується тим, що влада не має чіткого плану в якому було б місце малому та середньому бізнесу в розвитку економіки України. Нові законопроекти продовжують тяготити малий бізнес за рахунок системи спрощеного оподаткування в напрямі її складності, введення додаткового контролю та збільшення штрафних санкцій за неупереджені помилки в адмініструванні.

У багатьох моментах фінансова система України не відповідає світовим стандартам і залежить від зовнішніх відносин, що призупиняє її інтеграцію до світового фінансового простору.

Проблемою фінансової системи України є недосконалість діючих нормативно-правових актів у разі порушення законодавства. Адже більшість так званих порушників просто непроінформовані або не встигають за частими змінами.

Ще однією проблемою на сьогодні для України залишається незбалансованість у видатках та доходах бюджету, результатом чого є постійна дефіцитність бюджету. А також постійне зростання державного боргу, нерациональний розподіл витрат і необхідність виділення значної частки витрат бюджету на військову галузь. І державні кошти слід виділяти та витрачати лише за наявності відповідних на це правових повноважень.

В Україні має місце фінансова дестабілізація. Це проявляється у невмінні прогнозувати фінансові показники та ефективно використовувати власні фінансові ресурси. При цьому суб'єкти господарювання володіють майже третьою всіх фінансових ресурсів держави. Ці значні кошти за відсутності досвіду та вміння з боку управлінського персоналу ефективно їх використовувати стають фактором фінансової дестабілізації в державі. Водночас треба вжити дієвіших та ефективніших заходів щодо посилення платіжної дисципліни й відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності за своєчасне здійснення розрахунків та виконання договірних зобов'язань.

Потребує удосконалення дохідна частина бюджетів. Загальний рівень оподаткування, розміри ставок податків, їхня кількість і база оподаткування повинні набути стабільності. Дохідна частина бюджету повинна забезпечити обов'язковість і рівномірність у сплаті податків усіма юридичними та фізичними особами. Удосконалення системи мобілізації доходів до бюджетів потребує змін у підходах щодо надання пільг деяким платникам. Надмірна переважаність чинного податкового законодавства великою кількістю наданих пільг призводить до всіляких викривлень економічних умов господарювання різних господарських суб'єктів і невинноватого, з економічної точки зору, перерозподілу доходів.